

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Cumhurbaşkanı Yardımcısı Sayın Cevdet Yılmaz tarafından yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim. 23.08.2023

Dr. Müzeyyen ŞEVKİN
CHP Adana Milletvekili

Bilindiği gibi Türkiye, bulunduğu coğrafyanın jeolojik ve tektonik yapısı gereği sıklıkla depremlerle karşı karşıya gelmektedir. Ülke deprem risklerinin belirlenmesi ile bu risklerin azaltılması amacıyla 1939 Erzincan depreminden sonra ilki 1945 yılında olmak üzere jeoloji biliminde meydana gelen gelişmeler de dikkate alınarak Türkiye Diri Fay Haritası ile bu harita temel alınarak Türkiye Deprem Tehlike Haritaları hazırlanmakta ve binaların depreme dayanıklı inşa edilebilmesi için de “Bina Deprem Yönetmelikleri” yayınlanmaktadır. En son güncellenme, MTA Genel Müdürlüğü tarafından Türkiye Diri Fay Haritasının 2013 yılında güncellenerek yayınlanmasından sonra, AFAD Başkanlığı tarafından 2018 yılında yeni yapılacak binaların deprem tehlikesine karşı tasarımı ile mevcut binaların deprem performans analizlerinin yapılabilmesi için son derece önemli olan ve deprem risk azaltma faaliyetlerinde etkin kullanılan Türkiye Deprem Tehlike Haritası ve Parametre Değerleri ile Bina Deprem Yönetmeliği yayınlanmış, 01.01.2019 yılında da yürürlüğe girmiştir.

2018 yılında bazı bilim adamları ile meslek örgütlerinin itirazları görmezden gelinerek ve yeteri kadar tartışılmadan yürürlüğe giren Türkiye Deprem Tehlike Haritası ve Parametre Değerleri ile Bina Deprem Yönetmeliği’ne ilişkin kamuoyunda bazı soru işaretleri oluşmuştur.

Bu kapsamda;

- 1- Türkiye Deprem Tehlike Haritası ve Parametre Değerleri hazırlanırken baz alınan Türkiye Diri fay Haritasının yeterli olmadığı, özellikle denizel alanlara ilişkin kaynak zonlarının dikkate alınmadığına ilişkin eleştiriler görmezden gelinmiştir. Geçen süre içerisinde TPAO başta olmak üzere farklı amaçlarla ülke karasularında yoğun sismik çalışmalar yürütülmekte olup, bu verilerin sonuçları başta olmak üzere, 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş depremlerinden sonra gündeme sıklıkla gelen Türkiye Diri Fay haritasının yetersiz olduğuna ilişkin yaklaşımlar doğru mudur? 2013 yılında MTA Genel Müdürlüğü tarafından güncellenen Türkiye Diri fay Haritasının güncel verilere göre yenilenmesi yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise ne zaman yayınlanması planlanmaktadır?
- 2- Türkiye’nin deprem risklerinin iyi anlaşılması ve bir bölgede meydana gelebilecek depremlerin büyüklüğü, yeri ve olası tekrarlanma periyodunun saptanması amacıyla 2012 yılında Ulusal Deprem Stratejisi Ve Eylem Planında 2023 yılında tamamlanacağı belirtilen Türkiye paleosismoloji proje çalışması tamamlanmış mıdır? Tamamlanmadı ise neden tamamlanmamıştır? Ya da ne zaman tamamlanması planlanmaktadır?
- 3- Türkiye Deprem Tehlike Haritası ve Parametre Değerleri’nin yayınlanmasının üzerinden henüz 5 yıl gibi kısa süre geçmesine rağmen, gerek 2020 İzmir, gerekse 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinde bazı bölgelerde alınan sismik kayıt ölçümlerine göre, meydana gelen deprem büyüklükleri yönetmelikte belirtilen tasarım sınır

değerlerinin üzerinde olduğu ortaya çıkmıştır. Yani Türkiye Deprem Tehlike Haritası ve Parametre Değerleri yönetmeliğin belirlediği tasarım ivme sınır değerlerinin üzerinde deprem ivme değerlerinin görüldüğü alanlarda yeni inşa edilen binaların da deprem güveli olmadığı bilim ve akademik çevreler tarafından ifade edilmektedir. Bu durum 6 Şubat depremlerinde sahada da açıkça görülmüş Hatay başta olmak üzere bir çok yerleşim birimde inşa edilmekte olan yeni binalar da yıkılmıştır. Yukarıda kısaca ifade edilen durum baz alındığında günümüzde yetersiz olduğu anlaşılan Türkiye Deprem Tehlike Haritası ve Parametre Değerleri yönetmeliğinde herhangi bir değişiklik çalışması yapılması planlanmakta mıdır? Planlanıyor ise ne zaman yayınlanacaktır? Bazı alanlarda bu yönetmelikte belirtilen ivme değerleri yetersiz ise, bu alanlarda yeni yönetmelik değerleri yayınlanıncaya kadar bina ve bina türü yapıların yapılıp, yapılmaması konusunda herhangi bir karar veya tedbir alınmış mıdır? Alınmadı ise yetersiz ivme parametrelerine göre inşa edilen/edilecek binaların aynı bölgelerde meydana gelebilecek olası depremlerde yıkılması durumunda meydana gelebilecek can ve mal kayıplarının sorumlusu kim veya kimler olacaktır?

- 4- Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğin yetersiz olduğu bu işle ilgili tüm bilim camiası ve meslek örgütleri tarafından belirtilmekte olup, bu durum AFAD Başkanlığınca da bilinmektedir. Hatta AFAD Başkanlığı tarafından bu yönetmelikte gerekli revizyonların yapılabilmesi için 2020 yılında bir çalışmanın başlatıldığı da bilinmektedir. Ancak 3 yılı geçen süreye rağmen Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinin eksiklikleri giderilemediği gibi, eksik ve hatalı yönetmeliğe göre bina projelendirme ve yapım süreçleri de devam etmektedir. Ülke insanın can ve mal güvenliği için son derece önemli olan ve varsa eksik ve hataların hemen düzeltilmesi gerekirken, 3 yılı aşkın süredir kim ve kimler bu yönetmeliğin revize edilmesini engellemektedir? Bu süre içinde kaç binamız eksik ve hatalı yönetmeliğe göre inşa edilmiştir? İnşa edilen bu binalarda olası can ve mal kayıplarının sorumlusu kimler olacaktır?
- 5- Yetersiz olduğu bilinen Türkiye Bina Deprem Yönetmeliğinde herhangi bir revize çalışması yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise yeni yönetmelik ne zaman yayımlanacaktır?
- 6- Ülkemizdeki depremlere kaynaklık eden diri fayların (örtülü faylar da dahil) tespiti dahil, jeolojik tehlikelerin belirlenmesi kapsamında yapılması gereken jeolojik-jeoteknik ve mikrobölgeleme etütleri bugüne kadar kaç ilimiz için gerçekleştirilmiştir? Gerçekleştirilmeyen il yerleşim alanlarımız için herhangi bir zaman dilimine bağlı program yapılmış mıdır? Yapılmış ise bunları tablo halinde paylaşmanız mümkün müdür?
- 7- 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinde 6.000'in üzerinde kırsal yerleşim alanımızda da yıkımların yaşandığı, kırsal alanda yaşayan çok sayıda vatandaşımızın da yaşamını yitirdiği bilinmektedir. Kırsal alanların depremler dahil jeolojik tehlike ve risklere karşı korunması amacıyla hükümetiniz herhangi bir çalışma yürütülmekte midir? Yürütülüyor ise ne tür çalışmalar yapılmaktadır?